

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

УДК 657.6

В. Д. ЗЕЛІКМАН¹, Ю. А. СОНІНА^{1*}

¹Каф. «Облік і аудит», Національна металургійна академія України, пр. Гагаріна, 4, Дніпропетровськ, Україна, 49600, тел. +38 (0562) 47 44 51, ел. пошта zelikman@mail.ru, ORCID 0000-0002-5623-3845

^{1*}Каф. «Облік і аудит», Національна металургійна академія України, пр. Гагаріна, 4, Дніпропетровськ, Україна, 49600, тел. +38 (0562) 47 44 51, ел. пошта kaf.ua@metal.nmetau.edu.ua, ORCID 0000-0002-0146-5905

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Мета. У науковому дослідженні необхідно здійснити виявлення та обґрунтування напрямів удосконалення обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості підприємств. **Методика.** Розглянуто основні принципи й напрями покращення системи обліку та внутрішнього аудиту, які мають допомогти підприємствам України оптимізувати дебіторську заборгованість. **Результати.** Обґрунтовано, що оптимізація дебіторської заборгованості можлива на основі удосконалення її обліку та внутрішнього аудиту. Визначено основні шляхи удосконалення обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості, до яких відносяться: удосконалення нормативного забезпечення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві; здійснення подальшої гармонізації бухгалтерського та податкового обліку в частині формування резерву сумнівних боргів, обліку сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості і ін.; створення відділу внутрішнього аудиту для контролю за сумнівною та безнадійною заборгованістю; забезпечення своєчасного контролю співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості; визначення та підтримка оптимального розміру дебіторської заборгованості підприємства. **Наукова новизна.** Новизна полягає в удосконаленні обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості підприємств за рахунок розвитку системи внутрішнього аудиту та оптимізації розміру дебіторської заборгованості. **Практична значимість.** Запропоновані рекомендації дозволять поліпшити систему обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості на підприємствах України.

Ключові слова: дебіторська заборгованість; платіжно-розрахункові відносини; суб'єкти господарювання; бухгалтерський облік; система внутрішнього аудиту; аналітичні процедури; аудиторські докази

Вступ

У сучасних ринкових умовах питання обліку та аудиту дебіторської заборгованості є досить важливим для підприємств, оскільки часто контрагенти не відповідально ставляться до виконання платіжних зобов'язань перед своїми партнерами. Проблема неплатежів зумовлює актуальність дослідження методики та організації обліку дебіторської заборгованості для вітчизняних підприємств.

Фінансова стабільність підприємства значною мірою залежить від ефективності системи розрахунків з дебіторами. Наявність дебіторсь-

кої заборгованості призводить до вилучення коштів з обороту, що перешкоджає успішній діяльності будь-якого підприємства. Ситуація погіршується ще й незадовільною організацією обліку та внутрішнього контролю за виконанням договірних зобов'язань. За таких умов керівництву досить складно прийняти раціональні управлінські рішення [1].

Теоретичні дослідження обліку та аудиту дебіторської заборгованості свідчать про недостатнє вивчення цього питання, що спричинює викривлення інформації про стан розрахунків та фінансовий стан підприємства в цілому. Зна-

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

чний внесок у розгляд проблем теорії та практики обліку й аудиту дебіторської заборгованості зробили вітчизняні та закордонні дослідники: Ф. Ф. Бутинець, Б. Ф. Усач, І. О. Бланк, В. В. Собко, В. П. Суйц, А. Д. Шеремет, Г. М. Давидов, Л. О. Кадуріна, Л. П. Кулаковська, В. Я. Савченко, Н. І. Дорош, В. С. Рудницький, О. А. Петрик, С. Л. Береза, М. Д. Білик, В. В. Вітлінський, Д. І. Коваленко, К. Г. Заров, М. М. Нашкерська, І. М. Боярко, В. А. Волнін, Л. А. Костирко, Н. М. Новікова, Л. В. Таратута, Т. С. Єдинак, І. О. Власова, В. П. Козлов, В. П. Савчук, О. Сліпачук, В. І. Скіцько, Е. Аренс, Р. А. Адамс, Б. Едвардс та інші.

У ході аналізу вітчизняних літературних джерел було виявлено, що до кінця 90-х років минулого століття питання аудиту дебіторської заборгованості порушувалося дуже рідко. В умовах планової економіки воно з об'єктивних на той час причин не було актуальним. На початкових же етапах становлення ринкової економіки теоретичні положення аудиту дебіторської заборгованості підприємств стали потребувати узагальнення та уточнення [3].

У зв'язку з цим зростає необхідність удосконалити облік і внутрішній аудит дебіторської заборгованості підприємства.

Мета

Метою цього дослідження є виявлення та обґрунтування напрямів удосконалення обліку і внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості підприємств.

Методика

Розглянуті основні принципи та напрями покращення системи обліку та внутрішнього аудиту, які мають допомогти підприємствам України оптимізувати дебіторську заборгованість.

Результати

Платіжно-розрахункові відносини із суб'єктами господарювання потребують ефективної системи обліку й аудиту на підприємстві. Саме вона забезпечує керівництво достовірною та своєчасною інформацією про стан дебіторської заборгованості, наявність «слабких» місць і можливі шляхи їх усунення [2]. Бухгалтер підприємства повинен ретельно перевіряти факти здійснення господарських операцій, внаслідок яких

виникла така заборгованість, їх законність та правильність відображення в обліку [4].

Одним з найбільш проблемних моментів у бухгалтерському обліку дебіторської заборгованості є нормативне забезпечення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. Рекомендована форма бухгалтерського обліку цього об'єкта та облікові реєстри не дають можливості отримати необхідну інформацію для прийняття зважених управлінських рішень у задовільному вигляді [12].

Для здійснення достовірного аналізу заборгованості з метою її оптимізації облікові реєстри мають накопичувати інформацію про розрахунки з дебіторами з певною деталізацією та узагальненням даних. Також в обліку недостатньо деталізуються та співвідносяться різні види дебіторської заборгованості в загальній їх структурі [8].

Незважаючи на набуття чинності Податкового кодексу України (ПКУ) [9], досі існує багато суперечностей між бухгалтерським та податковим обліком у порядку формування резерву сумнівних боргів, обліку сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості та ін.

У системі внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості також існують певні питання, які потребують вирішення.

Як відомо, метою аудиту дебіторської заборгованості є отримання достатніх доказів, які підтверджують достовірність, реальність дебіторської заборгованості, відображеної у фінансових звітах. З урахуванням цього до основних завдань аудиту дебіторської заборгованості можна віднести:

1) перевірку дотримання методологічних принципів формування інформації про дебіторську заборгованість у бухгалтерському обліку та її розкриття у фінансовій звітності відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [10], що передбачає перевірку:

- визнання дебіторської заборгованості активом;
- первісної оцінки та оцінки на дату балансу;
- визначення методу створення резерву сумнівних боргів;
- нарахування суми резерву сумнівних боргів;
- виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів;
- розкриття інформації про дебіторську заборгованість у примітках до фінансової звітності;

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

2) встановлення реальності дебіторської заборгованості;

3) перевірку класифікації дебіторської заборгованості;

4) оцінку синтетичного та аналітичного обліку;

5) перевірку правильності відображення господарських операцій з дебіторською заборгованістю на рахунках обліку;

6) перевірку правильності списання безнадійної дебіторської заборгованості;

7) визначення показників, які характеризують стан дебіторської заборгованості, їх узгодженість та порівнянність.

Слід зазначити, що на сьогодні немає типової програми аудиту, яка б відповідала сучасним вимогам якісного проведення аудиту дебіторської заборгованості.

Як правило, програма включає тільки перелік аудиторських процедур, які необхідно здійснити, виконавця, термін перевірки та індекс робочого документа. Програма аудиту дебіторської заборгованості повинна містити: мету аудиторської процедури (якість, яка підтверджується), завдання, аудиторські докази, методи аудиту, термін виконання аудиторської процедури, індекс робочого документа [5].

Перевірка дебіторської заборгованості повинна виконуватися за класифікаційними групами дебіторської заборгованості. Час проведення перевірки в аудитора обмежений, тому немає ані можливості, ані потреби перевіряти усі операції з обліку дебіторської заборгованості, а, отже, кількість аудиторських процедур повинна бути оптимальною. Результати аудиторських процедур відображаються в робочих документах аудитора, інформація яких повинна свідчити про якість аудиторської процедури та слугувати доказом виявлених порушень.

Складним питанням в аудиті дебіторської заборгованості є встановлення необхідного рівня коштів, які вилучаються на дебіторську заборгованість, а також визначення впливу величини дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства [6].

Для вирішення цього питання потрібно:

1) визначити оптимальний розмір дебіторської заборгованості, яка б не створювала перешкод для можливості забезпечення безперебійного процесу постачання, виробництва, реалізації та розрахунків підприємства за своїми зобов'язаннями;

2) встановити раціональне співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю для прискорення оборотності цих двох показників;

3) систематично проводити інвентаризацію заборгованості шляхом перевірки первинних документів, які є основою для виконання розрахунків та відображення операцій в обліку, а також шляхом звірки залишків з контрагентами.

Особливу увагу слід звернути на те, що кожна операція повинна бути санкціонованою та законною [7]. Дані контрольних процедур дозволяють розподілити дебіторську заборгованість, залежно від строків її погашення, на нормальну, прострочену та безнадійну. У свою чергу, отримані відомості дають можливість вжити заходи стосовно простроченої заборгованості, а саме: враховуючи вимоги законодавства та договорів, можна розпочати претензійну роботу, застосувати економічні санкції (нарахування штрафів, пені, неустойки) та інші [7].

Не менш проблематичним є питання ефективного контролю за своєчасним стягненням сум з дебіторів з метою запобігання зростанню простроченої дебіторської заборгованості. Для цього підприємство має створити відділ внутрішнього аудиту, головним завданням якого є здійснення контролю за проблемною дебіторською заборгованістю.

На нашу думку, на кожному підприємстві доцільно розробити й затвердити Положення про аудиторську комісію. У ньому слід передбачити порядок формування аудиторської комісії, кваліфікаційні вимоги, порядок здійснення аудиторської перевірки, у тому числі розрахунків, права членів аудиторської комісії, їх відповідальність тощо. Крім того, доцільним є розробка посадової інструкції члена аудиторської комісії, яка б визначала обов'язки та відповідальність членів постійно діючих та робочих комісій. Важливим в організації ефективної системи внутрішнього аудиту розрахунків з контрагентами є забезпечення надійності збереження інформації від сторонніх осіб, зокрема перевірка системи зберігання документації, функціонування архівної служби, порядку інвентаризації документів у архіві й забезпечення доступу до документів тощо [11].

Одним з головних аспектів внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості є перевірка її юридичного оформлення та обґрунтування.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

Для здійснення процесу придбання та реалізації підприємство вступає з іншими учасниками ринку в економічні відносини, правовою основою яких є укладання договорів. Процес договірної роботи регулюється на рівні підприємства (мікрорівні) і на рівні держави через законодавчі акти (макрорівень) [13].

Завдання, які постають у процесі здійснення контролю договірних процесів, полягають у перевірці, по-перше, відповідності змісту договорів нормативно-правовій базі України, та, по-друге, формалізації процесу укладання договорів, тобто з'ясуванню, чи враховані в договорі всі важливі аспекти та чи вказані всі обов'язкові реквізити (строки, умови розрахунків, відповідальності за порушення договірних зобов'язань тощо). У питаннях, що стосуються дебіторської заборгованості, такий контроль дозволить підвищити ймовірність своєчасного погашення боргу і, відповідно, зменшити ризик перетворення дебіторської заборгованості в безнадійну, що, у свою чергу, має позитивно вплинути на діяльність підприємства та його фінансові показники [14].

Наукова новизна та практична значимість

Удосконалено облік та внутрішній аудит дебіторської заборгованості підприємств за рахунок розвитку системи внутрішнього аудиту та оптимізації розміру дебіторської заборгованості.

Запропоновані рекомендації дозволяють поліпшити систему обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості на підприємствах України.

Висновки

Таким чином, удосконалення обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості необхідно здійснювати у таких напрямках:

- удосконалення нормативного забезпечення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві;

- здійснення подальшої гармонізації бухгалтерського та податкового обліку в частині формування резерву сумнівних боргів, обліку сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості та ін.;

- створення відділу внутрішнього аудиту для контролю за сумнівною та безнадійною заборгованістю;

- забезпечення своєчасного контролю співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості;

- визначення та підтримка оптимального розміру дебіторської заборгованості.

Удосконалення обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості за вказаними напрямами має підвищити їх ефективність, що забезпечить своєчасність, повноту та юридичну обґрунтованість розрахунків з дебіторами як запоруку успішного розвитку, стабільності та стійкості вітчизняних підприємств у сучасних ринкових умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буфатіна, І. Облік дебіторської заборгованості / І. Буфатіна // Все про бухгалт. облік. – 2010. – № 52. – С. 41–45.
2. Горбачова, О. М. Облік і аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення / О. М. Горбачова, Л. В. Лахай // Торгівля і ринок. – 2010. – № 30. – Т. 2. – С. 392–399.
3. Євлаш, Т. Методичні підходи до удосконалення класифікації дебіторської заборгованості / Тетяна Євлаш // Економ. аналіз. – 2010. – № 5. – С. 255–258.
4. Іванищева, А. В. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства / А. В. Іванищева // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д., 2009. – Вип. 29. – С. 244–247.
5. Лищенко, О. Г. Управління дебіторською заборгованістю як фактором фінансової стійкості підприємства / О. Г. Лищенко, І. С. Середа // Держава та регіони. Серія : Економіка і підприємництво. – 2010. – № 3. – С. 84–89.
6. Національні нормативи аудиту, затверджені рішенням Аудиторської палати України № 73 від 18 грудня 1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.teraudit.com.ua/study/audit_header.php. – Назва з екрана.
7. Податковий кодекс України, прийнятий Верховною Радою 02.12.2010 р. – К. : ВР України, 2010. – 988 с.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість» : наказ Мін-ва фінансів України від 08 жовтня 1999 р. № 237. – К. : Мін-во Юстиції України, 1999. – 9 с.
9. Про аудиторську діяльність : закон України від 22 квітня 1993р. № 3125-ХІІ зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>. – Назва з екрана.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>. – Назва з екрана.
11. Шульга, А. В. Организация службы внутреннего аудита и методика его проведения / А. В. Шульга, Е. А. Топоркова // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. – Д., 2012. – Вип. 42. – С. 341–346.
12. Cheremushkin, S. V. Firm's Credit Standing and its implications for recognition, measurement and interpretation of the liabilities in financial statements prepared in accordance with US GAAP and IFRS / S. V. Cheremushkin // J. : Intern. accounting. – 2010. – № 4. – P. 22–26.
13. Malka, E. V. Internal control of a debt receivable of the commercial organization: the theory and practice / E. V. Malka // J. : Intern. accounting. – 2011. – № 6. – P. 44–47.
14. Petrov, A. M. Increase transparency a debt receivable indicator in the reporting / A. M. Petrov // J. : Intern. accounting. – 2011. – № 6. – P. 53–56.

В. Д. ЗЕЛИКМАН¹, Ю. А. СОНИНА^{1*}

¹Каф. «Учет и аудит», Национальная металлургическая академия Украины, пр. Гагарина, 4, Днепропетровск, Украина, 49600, тел. +38 (0562) 47 44 51, эл. почта zelikman@mail.ru, ORCID 0000-0002-5623-3845

^{1*}Каф. «Учет и аудит», Национальная металлургическая академия Украины, пр. Гагарина, 4, Днепропетровск, Украина, 49600, тел. +38 (0562) 47 44 51, эл. почта kaf.ua@metal.nmetau.edu.ua, ORCID 0000-0002-0146-5905

ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УЧЕТА И ВНУТРЕННЕГО АУДИТА ДЕБИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Цель. В научном исследовании необходимо осуществить определение и обоснование направлений усовершенствования учета и внутреннего аудита дебиторской задолженности предприятий. **Методика.** Рассмотрены основные принципы и направления улучшения системы учета и внутреннего аудита, которые должны помочь предприятиям Украины оптимизировать дебиторскую задолженность. **Результаты.** Обосновано, что оптимизация дебиторской задолженности возможна на основе усовершенствования ее учета и внутреннего аудита. Определены основные направления усовершенствования учета и внутреннего аудита дебиторской задолженности, к которым относятся: усовершенствование нормативного обеспечения учета дебиторской задолженности на предприятии; осуществление дальнейшей гармонизации бухгалтерского и налогового учета в части формирования резерва сомнительных долгов, учета сомнительной и безнадежной дебиторской задолженности и др.; создание отдела внутреннего аудита для контроля за сомнительной и безнадежной задолженностью; обеспечение своевременного контроля соотношения дебиторской и кредиторской задолженности; определение и поддержание оптимального размера дебиторской задолженности предприятия. **Научная новизна.** Новизна состоит в усовершенствовании учета и внутреннего аудита дебиторской задолженности предприятий за счет развития системы внутреннего аудита и оптимизации размера дебиторской задолженности. **Практическая значимость.** Предложенные рекомендации позволят улучшить систему учета и внутреннего аудита дебиторской задолженности на предприятиях Украины.

Ключевые слова: дебиторская задолженность; платежно-расчетные отношения; субъекты хозяйствования; бухгалтерский учет; система внутреннего аудита; аналитические процедуры; аудиторские доказательства

V. D. ZELIKMAN¹, YU. A. SONINA^{1*}

¹Dep. «Accounting and Audit», National Metallurgical Academy of Ukraine, Gagarin Av., 4, Dnipropetrovsk, Ukraine, 49600, tel. +38 (0562) 47 44 51, e-mail zelikman@mail.ru, ORCID 0000-0002-5623-3845

^{1*}Dep. «Accounting and Audit», National Metallurgical Academy of Ukraine, Gagarin Av., 4, Dnipropetrovsk, Ukraine, 49600, tel. +38 (0562) 47 44 51, e-mail kaf.ua@metal.nmetau.edu.ua, ORCID 0000-0002-0146-5905

IMPROVEMENT WAYS OF ACCOUNTING AND INTERNAL AUDIT OF ENTERPRISE RECEIVABLES

Purpose. Determination and substantiation of ways to improve accounting and internal audit of receivables at the enterprises. **Methodology.** The basic principles and ways for improvement of accounting and internal audit systems that should help Ukrainian enterprises to optimize receivables are considered. **Findings.** It is proved that the

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

receivables optimization is possible on the basis of improving its accounting and internal audit. The basic ways for improvement of accounting and internal audit of receivable are determined. They are: improvement of normative coverage of receivables at the enterprises; providing further harmonization of financial and tax accounting in the part of formation of the doubtful debt receivables, accounting of bad and doubtful receivables and etc. The formation of department for internal audit to control the doubtful and bad debts; providing the timely control of the receivables and payables ratio; determination and support of the optimal value of the receivables at the enterprises. **Originality.** Improvement of accounting and internal audit of receivables at the enterprises by the way of development of internal audit system and optimization of the receivables size. **Practical value.** The proposed recommendations will improve the accounting and internal audit system of receivables at the enterprises of Ukraine.

Keywords: accounts receivable; payment and settlement relations; economic entities; accounting; internal audit system; analytical procedures; audit evidence

REFERENCES

1. Bufatina I. Oblik debitorskoї zaborhovanosti [Accounting of receivables]. *Vse pro bukhholderskyi oblik – All about accounting*, 2010, no. 52, pp. 41-45.
2. Horbachova O.M., Lakhai L.V. Oblik i analiz debitorskoї zaborhovanosti: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia [Accounting and analysis of receivables: problems and solutions for their solving]. *Torhivlia i rynek – Trade & Market*, 2010, no. 30, vol. 2, pp. 392-399.
3. Yevlash Tetiana. Metodychni pidkhody do udoskonalennia klasyfikatsii debitorskoї zaborhovanosti [Methodological approaches for improvement the classification of receivables]. *Ekonomichnyi analiz – Economic Analysis*, 2010, no. 5, pp. 255-258.
4. Ivanyshcheva A.V. Vplyv struktury kapitalu na finansovu stiiikist pidpriemstva [Capital structure impact on the financial stability of the company]. *Visnyk Dnipropetrovskoho natsionalnoho universytetu zaliznychnoho transportu imeni akademika V. Lazariana* [Bulletin of Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan], 2009, issue 29, pp. 244-247.
5. Lyshchenko O.H., Sereda I.S. Upravlinnia debitorskoї zaborhovanosti yak faktorom finansovoi stiiikosti pidpriemstva [Receivables management as a factor of the financial stability at the enterprises]. *Derzhava ta rehiony. Serii: Ekonomika i pidpriemnytstvo – Countries and regions. Series: Economics and Business*, 2010, no. 3, pp. 84-89.
6. *Natsionalni normatyvy audytu* [National audit guidelines]. Available at: http://www.teraudit.com.ua/study/audit_header.php (Accessed 14 April 2014).
7. *Podatkovi kodeks Ukrainy* [Tax code of Ukraine]. Kyiv, Verkhovna Rada Ukrainy Publ., 2010. 988 p.
8. *Polozhennia (standart) bukhholderskoho obliku № 10 «Debitorska zaborhovanist»* [Regulations (standards) of accounting no. 10 «Receivables»]. Kyiv, Ministerstvo Yustytsii Ukrainy Publ., 1999. 9 p.
9. *Pro audytorsku diialnist: zakon Ukrainy* [On auditing activity: Ukrainian law]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws> (Accessed 14 April 2014).
10. *Pro bukhholderskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : zakon Ukrainy* [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Ukrainian law]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws> (Accessed 14 April 2014).
11. Shulga A.V., Toporkova Ye.A. Organizatsiya sluzhby vnutrennego audita i metodika yego provedeniya [Organization of the internal audit and its procedure]. *Visnyk Dnipropetrovskoho natsionalnoho universytetu zaliznychnoho transportu imeni akademika V. Lazariana* [Bulletin of Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan], 2012, issue 42, pp. 341-346.
12. Cheremushkin S.V. Firm's Credit Standing and its implications for recognition, measurement and interpretation of the liabilities in financial statements prepared in accordance with US GAAP and IFRS. *Jornal: Intern. Accounting*, 2010, no. 4, pp. 22-26.
13. Malka E.V. Internal control of a debt receivable of the commercial organization: the theory and practice. *Jornal: Intern. Accounting*, 2011, no. 6, pp. 44-47.
14. Petrov A.M. Increase transparency a debt receivable indicator in the reporting. *Jornal: Intern. Accounting*, 2011, no. 6, pp. 53-56.

Стаття рекомендована до друку д.ек.н., проф. Ю. С. Барашем (Україна); д.ек.н., проф. В. І. Копитком (Україна)

Надійшла до редколегії: 24.04.2014

Прийнята до друку: 17.06.2014